

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	E2025-F2028
Institution	Tønder Handelsgymnasium
Uddannelse	Hhx
Fag og niveau	Dansk A
Lærer(e)	Louise Sønnichsen, Iben Runge
Hold	1A

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Grundforløb
Titel 2	Ældre litteraturhistorie: Middelalder, renæssance, barok, oplysningstid og romantikken
Titel 3	Skriftlighedsforløb
Titel 4	Storbyen: Noveller (igangværende)
Titel 5	
Titel 6	
Titel 7	
Titel 8	
Titel 9	

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

[Retur til forside](#)

Titel 1	Grundforløb
<p>Indhold</p>	<p>Tekster til genstand for analyse og opgaver</p> <p>E-bog: Ind i sproget: Søe, Synnøve: Bunkebryllup med kommunehospitalet (2016): https://indisprogethxx.systime.dk/?id=c1121</p> <p>E-bog: Ind i sproget: Langvad, Maja Lee: Bag tonede ruder (2006): https://indisprogethxx.systime.dk/?id=c880</p> <p>TV2: Alt det vi deler https://www.youtube.com/watch?v=B3_52CUIpJg</p> <p>Artikel: "Du er fucking sexistisk, Niarn" https://rap3y.files.wordpress.com/2011/09/du-er-fucking-sexistisk-niarn.pdf</p> <p>Artikel: "Vi er ikke sexister, bitch" https://politiken.dk/kultur/art5691741/Vi-er-ikke-sexister-bitch</p> <p>Artikel: "Kong Henrik: -Min kone gør mig til en nar" https://ekstrabladet.dk/flash/kongelige/danskekongelige/kong-henrik-min-kone-goer-mig-til-en-nar/6770655, 2017.</p> <p>SKAM sæson 1, episode 1 (1.10-3.24) https://www.dr.dk/drtv/se/skam_57456</p> <p>Ludvig Holberg: Erasmus Montanus. Værk 1</p> <p>Baggrunds- og teoritekster</p> <p>E-bog: "Ind i sproget hxx"</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elementær sproghistorie (kap. 6) • Elementær kommunikationsteori (kap. 5 - pragmatik) • Verbal og nonverbal kommunikation (kap. 5) • Sprogets udtryks-og indholdsside, denotation og konnotation (kap. 4 - semantik) • Nedtoning og optoning (kap. 5). • Sproglig praksis, herunder tale, skrift og multimodale udtryksformer (kap. 4 - semantik) <p>E-bog: "Guide til skriftlig dansk HHX":</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skriv til eksamen, inden du skriver (kap. 2) <p>Links:</p> <p>Dialekter, sociolekter, kronolekter og etnolekter: http://dialekt.ku.dk/</p>

	<p>Dialektkort https://dialekt.ku.dk/dialektkort/</p> <p>Dialektskolen https://www.facebook.com/watch/?v=1282719785096209</p> <p>Dialekttest: https://www.dr.dk/nyheder/regionale/syd/er-du-rigtig-knoew-test-hvor-god-du-er-til-dialekter</p> <p>Dialekttest: https://samvirke.dk/artikler/den-store-dialekt-quiz-oehh-hwa-saejer-do</p> <p>Underbevidste sprogholdninger https://dialekt.ku.dk/sprogholdninger/underbevidste_sprogholdninger/</p> <p>Om forskellen på privat og professionelt sprog: https://da.bab.la/fraser/</p> <p>Læsestrategier: https://munkensdam.dk/skrivemammuten/noter-laesestrategi/laesestrategi/</p>
Omfang	36 lektioner á 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> – udtrykke sig mundtligt og skriftligt hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt, nuanceret og argumenterende – anvende forskellige mundtlige og skriftlige genrer, herunder oplæsning, referat, redegørelse, karakteristik, diskussion og debatoplæg – analysere trykte og elektroniske medietekster og vurdere disse som led i en kommunikationssituation, såvel mundtligt som skriftligt – navigere i store tekstmængder og analytisk fokuseret kunne udvælge og dokumentere.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/skriftligt arbejde/pararbejde/gruppearbejde.

Titel 2	Ældre litteraturhistorie: Middelalder, renæssance, barok, oplysningstid og romantikken
Indhold	<p style="text-align: center;">Middelalder (1000-1536)</p> <p>Tekster til genstand for analyse og opgaver</p> <ul style="list-style-type: none"> • Folkeviser: "Hr. Torbens Datter" • Folkeviser: "Germand Gladensvend" • Folkeviser: "Ebbe Skammelsøn" • Folkeeventyr: "Jesper og prinsessen" • Folkeeventyr: "Kong Lindorm"

- H. C. Andersen ”Klods Hans”, 1855.
- TV3: ”Fristet”, sæson 2, afsnit 1 (reality-program)
<http://hval.dk/mitCFU/mm/player/?copydan=091208272200>

Baggrunds- og teoritekster

Kjær-Hansen, a. B., Kennebo, P. & Bertelsen, T. S. (2012). Litteraturhistorien – på langs og på tværs. Systime. <https://litthist.systime.dk>:

- S. 19-21 + 34-42 ?
- Kap. 1: ”1000-1536: Middelalderen”: <https://litthist.systime.dk/?id=121>

Fibiger, Johannes & Lütken, Gerd: *Litteraturens Vej* (iBog):

<https://litteraturensveje.systime.dk/>

- Kap. 2.12: ”Prins Hvidbjørn og Kong Lindorm”.

Sara Krogh m.fl.: *Guide til skriftlig dansk HHX*:

<https://guidetilskriftligdanskhhx.systime.dk/> (onlinemateriale)

Hoffmann, Thomas: ”Derfor ser vi Paradise Hotel” på Videnskab.dk:

<https://videnskab.dk/kultur-samfund/derfor-ser-vi-paradise-hotel>

Adrian, H. 2013. ”Den strukturalistiske metode”. *AT-håndbogen*. Systime.

Fibiger, J. & Lütken, G. (2010). *Litteraturens veje*. Systime:

- Kap. 0.3: ”At analysere litteratur - en strukturalistisk læsning”:
<https://litteraturensveje.systime.dk/?id=765>
- Kap. 2.8: ”Trylleviser”:
<https://litteraturensveje.systime.dk/?id=547>
- Kap. 2.11: ”Folkeeventyr”:
<https://litteraturensveje.systime.dk/?id=545>

Kristensen, S. D., Fibiger, J. & Lütken, G. v. B. (2010). *Litteraturens huse*. Systime.

- Kap. 8.2.5: ”Psykoanalytiske metoder”:
<https://litteraturenshuse.systime.dk/?id=2468#c9129>

Larsen, O. S. (2015). *Håndbog til dansk – litteratur, sprog, medier*.

Dansklærerforeningens Forlag / Systime A/S.

- Kap. 3.7: Litterære metoder:
”Strukturalistisk metode”: <https://hbdansk.systime.dk/?id=241#c907>
”Psykoanalytisk metode”: <https://hbdansk.systime.dk/?id=241#c912>

Links:

- ”Den psykoanalytiske metode”:
<https://www.youtube.com/watch?v=hUQUuVcOjII&t=1s> (YouTube, 2011, 5:46 min.).
- ”Germand Gladensvend”:
<https://www.youtube.com/watch?v=OvyiKpwDg8E> (YouTube, 2015, 4:05 min.).
- ”Middelalderens univers”
<https://www.youtube.com/watch?v=jSJDfgA5ifA> (YouTube, 2015, 07:42 min.).

- “Videointroduktion til middelalderen”:
<https://litthist.systime.dk/?id=121#c987> (Systime, 2012, 02.40 min.).

Renæssancen (1536-1650)

Tekster til genstand for analyse og opgaver

- Ingen

Baggrunds- og teoritekster

Kjær-Hansen, a. B., Kennebo, P. & Bertelsen, T. S. (2012). *Litteraturhistorien – på langs og på tværs*. Systime.

- Kap. 2: “1536-1650: Renæssancen”:
<https://litthist.systime.dk/?id=238#c1093>

Links:

“Videointroduktion til renæssancen”: <https://litthist.systime.dk/?id=238#c1093> (Systime, 2012, 03:13 min.).

Barokken (1650-1720)

Tekster til genstand for analyse og opgaver

- Simon Grotrians (1997): “Nutid” – se PP (digt).
- Baltasar van Ast (1632): “Basket of Fruits” – se PP (kunst).
- David Bailley (1651): “Vanitas” – se PP (kunst).
- Keefe, A. (2014). “Visualizing Waste: Klaus Pichlers Gorgeous, Rotting Food”
<https://www.nationalgeographic.com/photography/article/visualizing-waste-klaus-pichlers-gorgeous-rotting-food> (tilgået d. 30/04-26). Se billeder i PP.
- Michael Kvium (1992): “Naturkreds” – se PP (kunst).
- Coppola, S. (2006): “Marie Antoinette” – se PP (videoklip).
- Thomas Kingo (1681): “Keed af Verden, og kier ad Himmelen”:
<https://kalliope.org/da/text/kingo1681a2> (salme).
- Thomas Kingo (1681): “Hver har sin skæbne” / “Sorrige og glæde de vandre til hobe”:
<https://www.dendanskesalmebogonline.dk/salme/46> (salme).

Baggrunds- og teoritekster

Kjær-Hansen, a. B., Kennebo, P. & Bertelsen, T. S. (2012). *Litteraturhistorien – på langs og på tværs*. Systime.

- Kap. 3: “1650-1720 Barokken”:
<https://litthist.systime.dk/?id=122>

Systime., (2023). *Litteraturportalen*. Systime.

- Barokken, kap. 1.2: “Forfatternoter: Thomas Kingo”:
<https://litteraturportalen.systime.dk/?id=2348>

Links:

- “Psalmodie - Sorrig og glæde”: <https://www.youtube.com/watch?v=nON-MS7UyYQ> (YouTube, 2011, 04:03 min.)
- “Videointroduktion til Barokken”: <https://litthist.systeme.dk/?id=122#c981> (Systeme, 2012, 04:27 min.).

Oplysningstiden (1720-1800)

Tekster til genstand for analyse og opgaver

Værklæsning af komedie:

- Ludvig Holberg (1731): “Erasmus Montanus eller Rasmus Berg”. Med kommentarer baseret på Peter Zeebergs og Jens Kr. Andersens kommentarer fra holbergskrifter.dk.

Baggrunds- og teoritekster

Kjær-Hansen, a. B., Kennebo, P. & Bertelsen, T. S. (2012). *Litteraturhistorien – på langs og på tværs*. Systeme. <https://litthist.systeme.dk>

- Kap. 4: “1720-1800. Oplysningstiden”: <https://litthist.systeme.dk/?id=123>
- Kap. 12: “Drama”: <https://litthist.systeme.dk/?id=131>
 Kap. 12.1: “Hvad er et drama?”: <https://litthist.systeme.dk/?id=205>
 Kap. 12.4: “Dramaet før år 1700”: <https://litthist.systeme.dk/?id=208>
 Kap. 12.5: “Dramaet i oplysningstiden (1720-1800)”: <https://litthist.systeme.dk/?id=209>

Nielsen, A. H., Lindequist, M. K. S. & Korch-Frandsen, J. B. (2017). *Dansk på ny*. Dansklærerforeningens Forlag / Systeme A/S.

- Kap. 6. 2.9: Genrer – “Drama”: <https://danskpaany.systeme.dk/?id=147>

Zeeberg, P. og Fahl, L. K. (2017). “Erasmus Montanus” (resumé s. 8-9). Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og Aarhus Universitetsforlag.

Links:

- “KLASSISK DANSK: Ludvig Holberg – Komedie & Oplysning”: <https://www.youtube.com/watch?v=9Xt8lVmqiRg> (YouTube, 2025, 09:25 min.).
- “5 ting du skal vide om: Ludvig Holberg”: <https://www.youtube.com/watch?v=L38oioiiRbc> (YouTube, 2017, 04:14 min.).
- “Videointroduktion til oplysningstiden”: <https://litthist.systeme.dk/?id=123&L=0> (Systeme, 2012, 03:54 min.).

Omfang

38 lektioner á 45 minutter

<p>Særlige fokuspunkter</p>	<ul style="list-style-type: none"> – udtrykke sig mundtligt og skriftligt hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt, nuanceret og argumenterende – anvende forskellige mundtlige og skriftlige genrer, herunder oplæsning, referat, redegørelse, karakteristik og diskussion – selvstændigt udføre metodisk og relevant analyse og fortolkning af forskellige litterære tekster, såvel mundtligt som skriftligt – perspektivere og vurdere tekster ud fra viden om historiske, kulturelle, samfundsmæssige, æstetiske og psykologiske sammenhænge – karakterisere litterære hovedværker fra epoker med betydning for udviklingen af nutidens tankegang – demonstrere kendskab til danske og internationale strømninger inden for litteratur og medier og samspillet med kultur og samfund – navigere i store tekstmængder og analytisk fokuseret kunne udvælge og dokumentere. – mangfoldige litterære genrer, herunder folkeviser – billeder og filmklip – oversatte og nordiske tekster – tekster med betydning for dansk, nordisk eller europæisk kultur og tankegang – litteraturvidenskabelige begreber, redskaber og metoder.
<p>Væsentligste arbejdsformer</p>	<p>Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/skriftligt arbejde/pararbejde/gruppearbejde/skriveværksted.</p>

<p>Titel 3</p>	<p>Skriftlighed, kommunikation, argumentation og retorik</p>
<p>Indhold</p>	<p>Tekster til genstand for analyse og opgaver</p> <p>Artikel: ”Sådan bliver du bedre til at huske hvad du læser” https://samvirke.dk/artikler/sadan-bliver-du-bedre-til-at-huske-hvad-du-laeser</p> <p>Splidsboel, Tina: ”Fri mig for Disneys hvide skønhedsideal” (2018), debatindlæg i Politiken: https://politiken.dk/debat/debatindlaeg/art6616909/%C2%BBJeg-synes-efterh%C3%A5nden-at-jeg-er-n%C3%B8dt-til-at-fort%C3%A6lle-hende-at-hun-er-smuk%C2%AB</p> <p>Baggrunds- og teoritekster</p> <p>Buch, Jesper m.fl.: <i>Informatik</i> (E-bog), Systemtime: https://informatik.systemtime.dk/?id=982</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kap. 2: Gallups Kompas og Minerva-modellen <p>Jeppesen, Louise (2012): ”Aktiv og passiv læsning”</p> <p>Johnsen, Marianne & Bodil-Marie Gade: <i>Grundbog i retorik</i>: ”Kap. 5: Argumentation” (E-bog): https://grundbogiretorik.systemtime.dk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kap. 5: Argumentation”

	<p>Kjær-Hansen, Barbara m.fl.: ”Litteraturhistorien – på langs og på tværs”, Systime 2012 (E-bog).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapitel 11: Lyrik <p>Larsen, Ole Schultz: <i>Håndbog til dansk - litteratur, sprog og medier</i> (E-Bog), Systime: https://hbdansk.systime.dk/?id=149</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kap. 4.8: Stil og tone • Kap. 4.9: ”Retorik”, Ciceros’ pentagram • Kap. 4.10: Argumentation • Kap. 5.6: ”Reklamer”, Lasswells kommunikationsmodel <p>Lassen, Birgitte Bjerre & Grete Ravn Nielsen: <i>Ind i sproget bhx</i> (E-bog), Systime: https://indisprogethbx.systime.dk/?id=80</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kap. 5.1.: Kommunikationsmodel: Ciceros’ pentagram • Stilistiske figurer (kap. 7) (https://indisprogethbx.systime.dk/?id=200) <p>Lærerudarbejdet materiale (retoriske virkemidler, Toulmins argumentationsmodel, retoriske/stilistiske virkemidler, skriftlighedsforløb, elevopgaver mm.)</p> <p>Nielsen, Anette Hauge m.fl.: <i>Dansk på ny (Læreplan 2017)</i>, Systime: https://danskpaany.systime.dk/?id=282</p> <ul style="list-style-type: none"> • ”Retorik og argumentation: De tre appelformer” <p>Olsen, Mimi m.fl.: <i>Dansk i tiden</i>, Systime 2020 (E-bog):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapitel: ”Argumenttyper” - https://danskitiden.systime.dk/?id=288 • Kap.: ”Begreber – Argumentation”: https://danskitiden.systime.dk/?id=288 <p>Links:</p> <p>Argumenttyper (YouTube-video): https://www.youtube.com/watch?v=B-El22WMr_Q&t=8s</p> <p>Billedsprog – troper: https://www.gymdansk.dk/billedsprog---troper.html</p> <p>De tre læseteknikker ”Renæssancen” (YouTube-klip): https://www.youtube.com/watch?v=ILPzWb4mU8g</p> <p>Høj/lav stil: https://www.gymdansk.dk/sproglig-stilistik.html</p> <p>Retoriske virkemidler (YouTube-video): https://www.youtube.com/watch?v=Vlgpe6h6jNc</p> <p>Video om ”Notater”: http://busieco.samnet.sdu.dk/fakultet/studieteknik/vejledninger.html</p> <p>Video om ”Lynnotater”: https://www.youtube.com/watch?v=3PZYNVXDuo0</p>
<p>Omfang</p>	<p>26 lektioner á 45 minutter</p> <p>Lyrik, Haiku-digte: 2 moduler (4 lektioner)</p> <p>Notatteknik og læsning: 1,5 modul (3 lektioner)</p> <p>Retorik og argumentation: 4,5 moduler (9 lektioner)</p>

	Skriftlighedsforløb Disney: 5 moduler (10 lektioner)
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> – udtrykke sig mundtligt og skriftligt hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt, nuanceret og argumenterende – anvende forskellige mundtlige og skriftlige genrer, herunder oplæsning, referat, redegørelse, karakteristik og diskussion – selvstændigt udføre metodisk og relevant analyse og fortolkning af forskellige litterære tekster, såvel mundtligt som skriftligt – perspektivere og vurdere tekster ud fra viden om historiske, kulturelle, samfundsmæssige, æstetiske og psykologiske sammenhænge – karakterisere litterære hovedværker fra epoker med betydning for udviklingen af nutidens tankegang – demonstrere kendskab til danske og internationale strømninger inden for litteratur og medier og samspillet med kultur og samfund – navigere i store tekstmængder og analytisk fokuseret kunne udvælge og dokumentere. – mangfoldige litterære genrer, herunder folkeviser – billeder og filmklip – oversatte og nordiske tekster – tekster med betydning for dansk, nordisk eller europæisk kultur og tankegang – litteraturvidenskabelige begreber, redskaber og metoder.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/skriftligt arbejde/pararbejde/gruppearbejde/skriveværksted.

Titel 4	Storbyforløb: Noveller
Indhold	<p>Tekster til genstand for analyse og opgaver</p> <p>Værklæsning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Novellesamling: Guldager, K. M. (2004). <i>København</i>, Politikens Forlag. <p>Baggrunds- og teoritekster</p> <p>Adrian, H. 2013. "Nykritisk analysemetode". <i>AT-håndbogen</i>. Systime.</p> <p>Larsen, O. S. (2015). <i>Håndbog til dansk – litteratur, sprog, medier</i>. Dansk lærerforenings Forlag / Systime A/S. https://hbdansk.systime.dk/</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3.1.: "Motiver": https://hbdansk.systime.dk/?id=149#c471 • 3.1.: "Konflikter": https://hbdansk.systime.dk/?id=149#c475 • 3.1.: "Tid og miljø": https://hbdansk.systime.dk/?id=149#c475 • 3.1.: "Personkarakteristik": https://hbdansk.systime.dk/?id=149#c479 • 3.2.: "Komposition": https://hbdansk.systime.dk/?id=155 • 3.3.: "Fortæller": https://hbdansk.systime.dk/?id=159 • 3.5.: "Tema og perspektivering (fortolkning)": https://hbdansk.systime.dk/?id=170#c334

	<ul style="list-style-type: none"> • OBS! Ovenstående afsnit findes i “Kompendie til novelleanalyse”. <p>Systeme,. (2023). <i>Litteraturportalen</i>. Systeme. https://litteraturportalen.systeme.dk/</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den realistiske novelle: “Hvad er en novelle?” (genretræk): https://litteraturportalen.systeme.dk/?id=2021
Omfang	6 lektioner á 90 min.
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> - Udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt. - Analysere og fortolke fiktive tekster. - Perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge. - Demonstrere kendskab til tendenser i samtidens danske litteratur og medier. - Navigere i store tekstmængder samt udvælge og anvende tekster kvalificeret og med dokumentation. - Demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.
Væsentligste arbejdsformer	Læreroplæg/klasseundervisning/pararbejde/gruppearbejde/skriftligt arbejde.